

LANDSTINGSSTYRELSEN

13-04-09 00017

Landstingsstyrelsen

Inrättande av ett Akademiskt centrum för äldretandvård

Föredragande landstingsråd: Stig Nyman

Ärendebeskrivning

Landstingsdirektören har lagt fram förslag om inriktning till ett akademiskt centrum för äldretandvård (ACT).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att godkänna den föreslagna inriktningen av det planerade Akademiskt centrum för äldrevård (ACT).

Landstingsrådsberedningens motivering

Ett akademiskt centrum för äldretandvård i samarbete mellan Folk tandvården, Stockholms Sjukhem och Karolinska Institutet är med tanke på den demografiska utvecklingen ett välkommet tillskott inom det odontologiska området i Stockholms län.

De tre aktörerna som samarbetar omkring verksamheten i det akademiska centrum för äldretandvård är Folk tandvården, Stockholms Sjukhem och Institutionen för Odontologi vid Karolinska Institutet.

Verksamheten kommer att bestå av ordinär patientverksamhet samt forskning och utbildning. Centrumet ska genom tandvård, basvetenskaplig och klinisk forskning öka kunskapen om oral hälsa och förbättra tandhälsan i Stockholms län för äldre.

SKRIVELSE
2013-03-20

LS 1203-0404

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 19 februari 2013
Forskningsberedningens protokollsutdrag den 27 februari 2013 med
MP-ledamotens reservation

Torbjörn Rosdahl

Stig Nyman

Hans-Erik Malmros

Landstingsstyrelsens förvaltning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-02-19

LS 1203-0404

*Handläggare:
Kjell Bjerrehorn*

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting
2013 -02- 20
Dnr. <i>LS1203-0404</i>

Boke VI

Akademiskt centrum för äldretandvård (ACT)

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen beslutade den 21 februari 2012, § 42, (LS 1111-1455) att uppdra åt landstingsdirektören att i samverkan med hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkomma med förslag avseende ett regionalt centrum för äldretandvård. Ärendet avser att ge underlag för att inrätta ett sådant centrum.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 19 februari 2013
Avsiktsförklaring, daterad den 21 januari 2013
Preliminär verksamhetsplan, daterad den 14 februari 2013

Ärendets beredning

Information om ärendet har lämnats i forskningsberedningen, tandvårdsberedningen och i ledningsgruppen KI/SLL.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att godkänna den förslagna inriktningen av det planerade Akademiskt centrum för äldrevård (ACT).

Förvaltningens förslag och motivering

Bakgrund

I Stockholms läns landstings FoUU-strategi, fastställd av landstingsfullmäktige den 22 mars 2011, § 37, (LS 1005-0483) konstateras att FoUU-samarbetet med Karolinska Institutet (KI) har utvidgats till att även omfatta tandvård. Landstinget har under flera år avsatt resurser till forskning inom tandvårdens område genom de bidrag som årligen lämnas till Institutionen för odontologi vid KI. En styrgrupp har inrättats av

ledningsgruppen KI/SLL den 15 december 2009, § 3, och bekräftats av landstingsstyrelsen den 23 februari 2010, § 47, (LS 0709-0992). Styrgruppens uppgift är bl.a. att etablera FoU-satsningen, initiera samverkan och projekt och besluta om organisatoriska frågor. I landstingets FoUU-strategi uttalas att med det ansvar som landstinget har för tandvården ligger det i landstingets intresse att också fortsättningsvis stödja denna forskning.

I tjänsteutlåtandet (LS 0709-0992) som låg till grund för landstingsstyrelsens beslut, konstateras att det inom landstinget tidigare tagits flera initiativ för att etablera ett odontologiskt äldrecentrum för forskning, vård och utveckling i länet utan att konkreta resultat kunnat uppnås. I tjänsteutlåtandet framhölls att landstinget har ett särskilt ansvar när det gäller tandvården för sjuka och funktionshindrade och att ett odontologiskt äldrecentrum kunde bli ett naturligt nav för forskning och utveckling i regionen när det gäller de äldres tandhälsa och vård. Ett sådant centrum skulle på sikt kunna utvecklas till ett nationellt centrum inom området.

Ett nytt tillfälle uppkom genom att Stockholms Sjukhem i samband med en utbyggnad av lokalerna var intresserad av att etablera ett samarbete med KI även inom tandvården. Diskussioner inleddes också med Folk tandvården Stockholms län AB om etablering av en gemensam enhet för forskning och vård vid Stockholms Sjukhem.

En arbetsgrupp, samordnad av hälso- och sjukvårdsförvaltningen och med företrädare för denna, Institutionen för odontologi, Folk tandvården Stockholms län AB samt Stiftelsen Stockholms Sjukhem har utarbetat en avsiktsförklaring avseende den tänkta verksamheten vid ett centrum för äldretandvård. Avsiktsförklaringen finns bifogad i detta tjänsteutlåtande. I bilagd preliminär verksamhetsplan har tankarna vidare utvecklats. I verksamhetsplanen redogörs för centrumets bakgrund, ändamål, organisation, projektinriktning, fokusområden, finansiering m.m. i ett initialskede.

Av verksamhetsplanen framgår att forskningen och utvecklingen inom centrumet skall ha en tydlig klinisk inriktning inom ett antal fokusområden och i enlighet med landstingets FoUU-strategi behandla områden där behov finns för att förbättra tandvården för äldre. Projekten bör vara av större karaktär och behandla övergripande frågor där vården behöver utvecklas. Projekt i samverkan med starka forskningsmiljöer prioriteras liksom

projekt som engagerar doktorander eller "post-doc". Personer med professorskompetens planeras bli knutna till verksamheten med syfte att förstärka forskningspotentialen. Av avsiktsförklaringen framgår att Akademiskt centrum för Äldretandvård (ACT) avser att erbjuda verksamhetsförlagd klinisk utbildning (VFU) inom äldretandvård vid Institutionen. Det bör utredas om samarbetet skall utvidgas till att även omfatta andra utbildningsområden än äldretandvård.

Centrumets namn

Inom flera andra landsting finns eller planeras olika centrum för äldretandvård. Dessa är huvudsakligen inriktade på kliniskt erfarenhetsutbyte och kompetensuppbyggnad. Det planerade centrumet för äldretandvård inom KI avses däremot få en uttalad vetenskaplig inriktning. Detta bör tydliggöras i centrumets namn, som därför föreslås vara Akademiskt centrum för äldretandvård (ACT).

Organisatorisk ställning

Centrumets vetenskapliga inriktning bör tydliggöras även genom dess organisatoriska ställning. Landstinget föreslås i ledningsgruppen KI/SLL verka för att ACT blir en centrubildning inom Karolinska Institutet och ha sin bas vid Institutionen för odontologi.

ACT underställs ledningsgruppen KI/SLL, som också utser ordförande och ledamöter i en styrelse. Ordförande i styrelsen bör vara en tjänsteman från landstinget. I styrelsen ingår vidare en företrädare för Karolinska Institutet (prefekten), en från Folk tandvården Stockholms län AB samt en från Stiftelsen Stockholms Sjukhem. Styrelsen utser inom sig en vice ordförande. Styrelsen utser en verksamhetsansvarig/föreståndare och rapporterar sin verksamhet till ledningsgruppen KI/SLL.

Ekonomi

För att göra det möjligt att etablera ACT krävs ett ekonomiskt stöd från huvudintressenterna. Institutionen för odontologi är beredd att förutom lednings- och förvaltningsansvaret även svara för sin del av hyreskostnaderna, tillföra en forskartjänst på lektornivå och en tandhygienisttjänst inom äldretandvård samt ett antal pågående och finansierade forskningsprojekt inom området. Stockholms Sjukhem, som tillhandahåller lokaler för centrumet med subventionerad hyra, är även beredd att samverka genom sin FoU-enhet med bred vetenskaplig kompetens och även att medverka i uppbyggandet av centrumet och att ingå i en styrgrupp vid detta.

Folktandvården, som vid Stockholms Sjukhem planerar att inrätta en klinik för tandvård åt patienter med särskilda behov, avser att tillsätta en klinikchef med vetenskaplig erfarenhet och tandhygienister med magisterutbildning. Genom beslut i ärendet om budget 2013 har landstingsfullmäktige den 12 juni 2012, § 90, kompletterat de specifika ägardirektiven för Folktandvården Stockholms län AB med följande: *Bolaget ska på tandvårdens område utföra kliniskt forskningsarbete och utbildning i samarbete med Centrum för Oral Hälsa (COH).* Centrum för Oral Hälsa är en inofficiell beteckning på den samverkansorganisation mellan Karolinska Institutet och landstinget som skall stödja den odontologiska forskningen. Benämningen ersätts i det följande med den mer adekvata benämningen Styrgruppen KI/SLL för odontologisk forskning (SOF). I tjänsteutlåtandet, som låg till grund för beslutet anges beträffande de ekonomiska konsekvenserna av beslutet, att "kostnaderna ska rymmas inom de ramar för FoUU som generellt anvisas" samt att "kostnaderna ska rymmas inom ramen för det överskott som genereras utöver avkastningen till landstinget." Genom tillägget till ägardirektiven har förutsättningar skapats för att t.ex. kombinationstjänster kan inrättas med patientverksamhet inom Folktandvården och klinisk forskning och utvecklingsarbete vid Akademiskt centrum för äldretandvård eller genom andra former för samverkan. Personer med kompetens/intresse/fallenhet för forsknings- och utvecklingsarbete inom Folktandvården kan knytas till centrumet för att delta i projekt inom detta.

Landstinget förutsätts tillskjuta ekonomiska resurser till ACT genom de medel som via ledningsgruppen KI/SLL ställs till förfogande för den odontologiska forskningen. I 2012 års budget uppgick dessa medel till 12,9 miljoner kronor och för 2013 till 10,9 miljoner kronor. För verksamheten vid ACT har i budgeten 2013 redan avsatts 2,0 miljoner kronor, 3,0 miljoner kronor för år 2014 och 4,0 miljoner kronor för år 2015.

Ledningsgruppen beslutade den 17 november 2009, § 4, att ledningsgruppen inom ramen för särskilda satsningar bör anvisa ett ekonomiskt stöd för den odontologiska forskningen om 2 miljoner kronor per år under tre år med början år 2010. Ett sådant bidrag har utbetalats under åren 2010 och 2012.

I första hand skall medlen vara ett startstöd under de första verksamhetsåren. Resurserna skall användas för att till centrumet knyta ett antal personer på professorsnivå på deltid, som kan initiera och leda nya projekt inom området äldretandvård. Därutöver behövs resurser till forskningsassistenter för datainsamling och datasammanställning så att

detta kan göras inom centrumet tillsammans med nationella och internationella samarbetspartners. Möjligheten finns numera också för tandvården att söka ALF-medel (projektmedel för kliniskt inriktat pedagogiskt forsknings- och utvecklingsmedel). Avsikten är att endast en mindre del av forskningsverksamheten vid ACT skall finansieras av landstinget efter en tre - till fyraårsperiod.

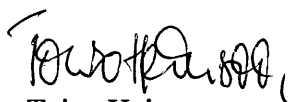
Karolinska Institutet och Stockholms läns landsting har överenskommit att medel för den odontologiska forskningen från och med år 2012 inte skall belastas med universitets- och fakultetsgemensamma kostnader. Inte heller skall eventuella övriga landstingsmedel för forskning inom tandvårdens område belastas med sådana.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för landstinget.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Catharina Barkman
t.f. FoUU-direktör

**Protokollsutdrag landstingsstyrelsens
forskningsberedning den 27 februari 2013**

Datum för justering: 2013-03-05

Stig Nyman
Anders Lönnberg

Ankom Stockholms läns landsting
2013 -03- 06
Dnr. LS 1203-0404

Rokel VI

§ 11
Inrättandet av ett Akademiskt centrum för äldre tandvård
LS 1203-0404

Föredragande: Kjell Bjerrehorn, Övertandläkare HSF

Beredningen tackade för föredragningen och övergick till diskussion och beslutsfattande i ärendet.

Följande yrkanden framfördes

1. Ordförandens förslag att tillstyrka förvaltningens förslag
2. MP-ledamotens tilläggsförslag
3. Ordförandens förslag att avslå MP-ledamotens tilläggsyrkande

Ordföranden ställde först propositioner om bifall respektive avslag till sitt förslag och fann att beredningen bifallit förslaget.

Beslut

Forskningsberedningen beslutade enligt ordförandens förslag

att tillstyrka förvaltningens förslag.

Ordföranden ställde sedan propositioner om avslag respektive bifall till MP-ledamotens tilläggsyrkande och fann att beredningen avslagit yrkandet.

Beslut

Forskningsberedningen beslutade

att avslå MP-ledamotens tilläggsyrkande.

Reservation

MP-ledamoten reserverade sig mot beredningens beslut att avslå tilläggsyrkandet.

Vid protokollet
Karin Mikaelsson

Exp: Akten

Inrättandet av Akademiskt centrum för äldretandvård, ACT**Förslag till beslut****Miljöpartiet föreslår forskningsberedningen föreslå
landstingsstyrelsens arbetsutskott**

att, med anledning av etableringen av Akademiskt centrum för äldretandvård (ACT) och dess förmodade innehåll av FoUU inom området tandprotetik, skyndsamt utreda konsekvenserna av Karolinska Institutets beslut 2012 att avveckla tandteknikerutbildningen, samt

att vid behov, utifrån ovanstående utredning, verka för att en fortsatt, akademiskt förankrad, tandteknikerutbildning lever vidare i Stockholmsregionen.

att i övrigt anföra

Bakgrund och motivering

Miljöpartiet ser med stor tillförsikt an bildandet av Akademiskt centrum för äldretandvård. Detta eftersom det, med tanke på den demografiska utvecklingen är mycket välmotiverat att stärka såväl forskning och utveckling men även utbildning inom det odontologiska området, med särskilt fokus på äldre.

En viktig del inom äldretandvård är tandprotetik, dvs att ersätta förlorade tänder med fastsittande eller lösa tänder. Den yrkesgrupp som är specialiserad på att skapa nya tänder och tandersättningar för patienter är tandteknikerna som är verksamma inom ett område med snabb teknisk utveckling.

Karolinska Institutet beslutade så sent som 2012 att avveckla tandteknikerutbildningen. Ett starkt vägande skäl var att utbildningen

2011-10-18

saknade forskningsanknytning. Med tanke på uppstarten av ACT så förefaller detta ha varit ett olyckligt och kanske även förhastat beslut.

Frågan är huruvida beslutet att avveckla tandteknikerutbildningen hade fattats om ACT redan hade funnits? Och en ännu viktigare fråga i nuläget är om den tandprotetiska inriktningen av det nybildade ACT riskerar att hämmas om det helt saknas en akademiskt förankrad tandteknikerutbildning i Stockholmsregionen?